

Gemeente Laren
Nota kunst en cultuur 2021-2025

Inhoudsopgave

1.	Vooraf	2
1.1	Inleiding	2
1.2	Leeswijzer	3
2.	Context en uitgangspunten	4
2.1	Kunst en cultuur, typisch Laren	4
2.2	Trends, ontwikkelingen, uitdagingen	7
2.3	Beleidskaders	9
3.	Visie kunst en cultuur Laren	11
4.	Ambities in uitvoering	12
4.1	Beleving intensiveren	12
4.2	Participatie bevorderen	13
4.3	Verbinding faciliteren	13

Foto's voorblad: Marja van Hest

1. Vooraf

1.1 Inleiding

Wie Laren zegt, zegt kunst en cultuur. En Laren heeft een identiteit die sterk verbonden is met de geschiedenis van het Gooi en de boeren, kunstenaars en vrijdenkers die onder andere deze identiteit hebben vormgegeven. Met onder andere de karakteristieke brink, de Sint-Jansbasiliek en de Johanneskerk, de voormalige atelierwoningen en de akkers en heide als zichtbare uitingen aan die identiteit. Met een publiekstrekker als Singer Laren, culturele accommodaties, expositieruimtes, een bibliotheek en een muziekschool waar jong en oud kunst en cultuur doen en beleven. En een interessante kunstcollectie in binnen- en buitenruimte die uiting geeft aan het verleden en heden van Laren.

In dit decor zijn talloze spelers actief die zich inzetten voor kunst en cultuur. Laren kent een rijk cultureel verenigingsleven met creatieve initiatiefnemers, enthousiaste vrijwilligers en een kunstminnende gemeenschap. Samen zorgen zij voor een uitbundige verzameling van activiteiten, manifestaties, cursussen, exposities, evenementen en festivals. Zij houden tradities in ere zoals de Sint Jansprocessie, het oogstfeest en de Larense kermis en organiseren activiteiten die aantrekkelijk zijn voor inwoners en bezoekers.

Geen inwoner van Laren die niet op de een of andere manier in aanraking komt met kunst en cultuur. Om te doen, te beleven of er van te genieten, alleen of samen. Kunst, cultuur en cultureel erfgoed maken van Laren een bijzonder aantrekkelijke gemeente om te wonen, te werken, te ondernemen en te bezoeken. Ze voeden de bodem waarin Laarders zich wortelen, hun identiteit aan ontleen en van waaruit ze zich verder ontplooiën. Kunst en cultuur zijn een belangrijke inspirerende kracht voor het dorp en een verbindende factor voor de gemeenschap.

Figuur 1 Wat het kunstenaarsdorp kenmerkt volgens het inwonerspanel Laren

Tegen deze achtergrond heeft het college zich verbonden aan de uitdaging om kunst en cultuur nog sterker te verbinden met de Larense samenleving.

Die samenleving is het afgelopen decennium veranderd onder invloed van ontwikkelingen als de digitalisering, de komst van sociale media, de decentralisatie van taken binnen het sociaal domein en een nieuw perspectief op de rol van de gemeente als faciliterende regisseur. Geïnspireerd door deze

ontwikkelingen heeft de raad het college opdracht gegeven tot een actualisering van de vorige nota kunst en cultuur (2008) en deze aan te scherpen op de huidige tijd en omstandigheden. Dat heeft geleid tot deze nota 'Lang leve kunstenaarsdorp Laren'.

Kunst en cultuur

(uit: enquête Kunst en Cultuur, inwonerpanel Laren)

Onder 'kunst en cultuur' verstaan we alle activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans, literatuur en toneel en ook musea, het cultureel erfgoed, volkscultuur (kermis, oogstfeest), de bibliotheek, media en lokale omroep.

1.2 Leeswijzer

Deze nota begint in **hoofdstuk 2** met een **beschrijving van het culturele veld** en de activiteiten in Laren. Daarin worden ook trends weergegeven en beleidskaders beschreven waar rekening mee gehouden moet worden.

Vervolgens wordt in **hoofdstuk 3** de visie zelf neergezet, die gebaseerd is op de context en gesprekken in de voorbereiding van deze nota. De kern van de visie is dat de gemeentelijke rol er vooral op gericht is om alle generaties en doelgroepen de mogelijkheid te geven deel te nemen aan het rijke culturele leven in Laren. Daarin worden de **drie kernpunten (beleving intensiveren, participatie bevorderen en verbinding faciliteren)** beschreven.

In **hoofdstuk 4** laten we zien welke **concrete acties** volgen uit die kernpunten.

2. Context en uitgangspunten

2.1 Kunst en cultuur, typisch Laren

Kunst, cultuur en het culturele erfgoed bepalen wie Laarders zijn en wat Laren eigen, onderscheidend en zo bijzonder maakt. Vijf kenmerken maken kunst en cultuur ‘typisch Laren’.

Laren als kunstenaarsdorp

Laren heeft zich tegen het einde van de 19^e eeuw als kunstenaarsdorp ontwikkeld. De heide, akkers, engen en de Brink huisvestten Erfgooiers, wevers en schaapherders. Zij leverden zulke schilderachtige taferelen op dat zo’n 150 jaar geleden kunstenaars er op af kwamen. De kunstenaarskolonie werd een broedplaats voor nieuwe kunsten en (denk)beelden. Tot op de dag van vandaag inspireert die rijke kunstzinnige bodem de Laarders om te creëren, kunstzinnig bezig te zijn en zich intensief te verhouden tot kunst en cultuur en het cultureel erfgoed.

Rijk cultureel leven

Heel bijzonder voor onze kleine gemeente is het hoge voorzieningenniveau van kunst en cultuur. Singer Laren, museum en theater, is de grootste en bekendste publiekstrekker. Ook kunnen inwoners, en bezoekers, op alle mogelijke manieren kunst en cultuur beleven, ervaren en er actief aan mee doen.

VOORBEELDEN VAN HET CULTURELE AANBOD:

- **MUSEA:** Singer Laren, Geologisch Museum Hofland, de Lindenhoeve
- **TRADITIES:** de Sint Jansprocessie, de kermis, het oogstfeest en de Klepperman van Elleven.
- **EVENEMENTEN:** Atelierroutes, festivals, kunstmarkt, galleries
- **EDUCATIE:** de bibliotheek, workshops, lezingen, presentaties, cursussen, Volksuniversiteit het Gooi
- **VOORSTELLINGEN:** muziek, toneel, orkest, film, cabaret
- **DOEN:** muziekschool, ateliers, zangkoren, show- en drumband, toneelvereniging, orkest, beeldende kunst
- **ERFGOED:** De Sint Jansbasiliek, de Johanneskerk, de brink, de Larense (koren)molen

---

Op eigen kracht

Het merendeel van de kunst en cultuur in Laren komt tot stand door eigen initiatieven. Zonder sturing vanuit de gemeente. Particuliere initiatiefnemers, enthousiaste bewoners, cultureel ondernemers en ook verenigingen, gezelschappen en maatschappelijke instellingen tonen een groot zelf organiserend vermogen en professionele inzet. Uit eigen beweging en met inzet van eigen capaciteit en middelen zorgen ze ervoor dat kunst en cultuur in Laren levendig, kleurrijk en actief is. Daarbij is de inzet van de talloze vrijwilligers onmisbaar.

WAAR HET CULTURELE VELD IN LAREN ZOAL TROTS OP IS:

- Art Laren
- Radio Laren
- Matheuspassion
- Carillonconcerten
- Muziektent
- het Poëziecafé
- 'Door de bank genomen'
- Tamino koor
- Laren van Weleer (Scholenproject)
- MCC live in Singer
- Open atelierdagen
- De kerstvoorstellingen Dickens theater met publiek uit heel Nederland
- Het prachtige kwartaalblad van de Historische Kring en alle vrijwilligers die daar hun tijd in steken
- Lichtjesavond in de kerstperiode
- Goede afstemming tussen culturele instellingen
- Zondagsconcerten Papageno
- De categorisering van de kunstcollectie
- Kleine tentoonstelling burgemeestersportretten

Ruimte voor kunst en cultuur

Kunst en cultuur hebben letterlijk en figuurlijk in Laren alle ruimte. Om kunst en cultuur te accommoderen zijn er meerdere theaters en podia met in totaal 1000 (!) theaterstoelen en diverse expositiemogelijkheden. Het Brinkhuis biedt huisvesting aan diverse aanbieders kunst en cultuur, naast uiteraard de bibliotheek, muziekcentrum Schering & Inslag en het atelier. Naast het theater aan de Brink zijn er het theater Singer Laren, het Dickenstheater en de podia in het Rosa Spierhuis en het Papageno Huis. Het raadhuis, de hal van het BEL-kantoor, speeltuin Ons Genoegen en de Lindenhoeve zijn gemeentelijk vastgoed dat ruimte biedt voor exposities, tentoonstellingen, repetitieruimte en de huisvesting van de Historische Kring Laren.

Kenmerkend is ook de aanzienlijke hoeveelheid binnen- en buitenkunst in eigendom van de gemeente. Deze kunst draagt bij aan de culturele identiteit en uitstraling van Laren.

De collectie binnenkunst bestaat uit ongeveer 500 schilderijen, foto's, litho's, tekeningen, sculpturen en parafernalia. Los daarvan zijn 140 werken aangeschaft binnen de BKR-regeling. De Stichting Beheer Kunstcollecties Blaricum en Laren is bezig met de categorisering van de collectie. De Stichting heeft criteria opgesteld voor aanvaarding, onderbrenging en/of afstoting uit de gemeentelijke collectie.

In de openbare bevinden zich 28 kunstobjecten die eigendom zijn van de gemeente. De exacte locaties alsook informatie over de objecten zijn te vinden via <https://laren.kunstwacht.nl/>. Kunstwacht: beheer kunst in de openbare ruimte is uitbesteed aan Kunstwacht B.V. Middels een onderhoudsplan worden de kunstwerken onderhouden en gerestaureerd. De kunstwerken staan inclusief foto's vermeld op de website van Laren. De foto's dienen aangepast te worden en de informatie op de website kan verbeterd worden qua lay out en informatie.

Singer Laren

In het Kunstenaarsdorp Laren neemt Singer Laren een bijzondere plaats in. Singer Laren – museum en theater – is hét visitekaartje van het dorp. De grote trekker van bezoekers van buiten. En daarmee goed voor een bijdrage van 2,5 miljoen aan de lokale economie. Waarbij elke euro aan subsidie ten minste € 6,25 oplevert. (Boer en Croon, 2013). Ook de inwoners van Laren zetten Singer Laren op 1 als locatie die het meest kenmerkend associeert met Laren Kunstenaarsdorp. Als totaalaanbieder trekt Singer Laren toeristen en dagjesmensen van buiten aan.

Tussen gemeente en Singer Laren is een bijzondere band ontstaan. De synergie tussen Singer Laren, kunst en cultuur in Laren en Laren kunstenaarsdorp is in de loop der jaren alleen maar gegroeid. Dat rechtvaardigt ook dat Singer Laren, al vanaf de jaren 50, een bijzondere subsidierelatie heeft met de gemeente Laren. De relatie is bezegeld in prestatieafspraken die gemeente Laren heeft gemaakt – en regelmatig herziet – met Singer Laren.

2.2 Trends, ontwikkelingen, uitdagingen

Een aantal trends en ontwikkelingen hebben invloed gehad op het culturele landschap doen veranderen, zo ook in Laren. Daarnaast zijn voor de nota de uitdagingen en beleidskaders van belang die het culturele veld in Laren heeft gesignaleerd.

Trends en ontwikkelingen

- **KUNST EN CULTUUR IN HET SOCIAAL DOMEIN** Kunst en cultuur maken de afgelopen jaren meer en meer deel uit van het sociaal domein. De oorzaak hiervan ligt grotendeels in de intrede van de decentralisering van de zorgtaken. Daarnaast hebben gemeenten nauwelijks tot geen taken meer in de bevordering van de productie van kunst en cultuur. Gemeenten zijn daardoor meer dan voorheen creatief in het leggen van verbindingen tussen cultuur enerzijds en doelstellingen uit het sociale domein anderzijds. Verbindende thema's daarbij zijn onder meer meedoen, ontmoeting, gezondheid, sociale cohesie en verbondenheid, welzijn, inclusie, persoonlijke ontwikkeling en zingeving. Voor aanbieders kunst en cultuur ligt hier een kans om hun maatschappelijke relevantie te bewijzen en mogelijk nieuwe inkomstenbronnen aan te boren.
- **REGIEROL GEMEENTE** De gemeente is niet de leidsman, maar een partner die culturele organisaties, instellingen, verenigingen, inwoners en ondernemers faciliteert. De gemeente waarborgt de infrastructurele basis voor cultuur, maakt mogelijk en geeft ruimte zonder zelf de route naar de eindproducten te bepalen. Bij de regierol past het om overzicht te hebben, te informeren en verbindingen te leggen of te versterken. Daarbij maakt de gemeente de betekenis van cultuur voor het sociale domein, maar ook de economie en leefomgeving meer zichtbaar. Kunst en culturaanbieders haken daarop aan vanuit eigen professionaliteit, expertise en zelforganiserend vermogen.
- **CORONA** Door de coronacrisis is de kunst en cultuur sector onder grote druk komen te staan. De maatregelen van het kabinet hebben de bedrijvigheid in de sector zwaar ingeperkt en bij tijden ook tot stilstand gebracht. Dat geldt zowel voor professionele instellingen, musea en particuliere aanbieders als voor amateurgezelschappen en maatschappelijk initiatiefnemers. Hun financiële positie is verslechterd doordat de mogelijkheden om aan kunst en cultuur te doen of te beleven zijn ontnomen om gezondheidsrisico's te beperken. De gevolgen hiervan op de langere termijn zijn nog niet te overzien maar zijn zeker schadelijk voor zowel het aanbod als de vraag.
- **VERGRIJZING** Laren is een van de meest vergrijsde gemeenten van Nederland en telt naar verhouding de meeste tachtigplussers. 30% van de inwoners is 70 jaar of ouder. Kinderen tot 15 jaar maken voor 15% deel uit het aantal inwoners en voor jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 15 tot 25 is dat 10%. Deze trend laat zich, in negatieve zin, zien bij de ledenaanwas bij amateurverenigingen en het vrijwilligersbestand bij culturele instellingen en organisaties. De vergrijzing heeft ook invloed op zowel de vraag naar en de deelname aan kunst en cultuur als de ontwikkeling van het aanbod en de beleving ervan.
- **STERKE LOKALE IDENTITEIT** Er is sprake van een herwaardering van de eigenheid van gemeenschappen. De bevestiging van de bestuurlijke zelfstandigheid van Laren versterkt het belang van een sterke, lokale identiteit van het dorp. Met een revival van ambachten en een herwaardering voor vakmanschap en immaterieel erfgoed. En met een hernieuwde belangstelling voor een sterke relatie tussen de binnen- en buitenkunst en de identiteit van Laren kunstenaarsdorp.
- **PERSOONLIJKE TIJDSDRUK** De vrijetijdsbesteding komt onder druk door de combinatie van werk en zorgtaken. Mensen hebben minder vrije tijd en willen de tijd die ze hebben meer naar eigen voorkeur en in vrijheid besteden. In het vrijwilligerswerk tekent zich de ontwikkeling af dat vrijwilligers niet meer structureel inzetbaar zijn maar vooral projectmatig en incidenteel meedoen aan een activiteit of vereniging. Eenzelfde hoeveelheid vrijwilligers maakt minder uren

en dat terwijl culturele vrijwilligers een van de belangrijkste dragers zijn van het toegankelijk houden van kunst en cultuur. Alle culturele organisaties, instellingen en verenigingen en ook de bibliotheek in Laren en Singer Laren ondervinden hiervan de gevolgen en spreken hun zorg hierover uit.

DIGITALISERING EN ONLINE AANBOD Digitalisering beïnvloedt de toegang tot het erfgoed en het – online – aanbod van kunst en cultuur voor inwoners, bezoekers en toeristen. De coronacrisis heeft hierin een versnelling bewerkstelligd. Kunst en cultuur komen sneller tot ons en met o.a. online muzieklessen, QR codes voor wandelroutes, apps en virtual reality kunnen we kunst en cultuur anders, en soms makkelijker, beleven én doen.

DIVERSITEIT De samenleving wordt pluriformer en diverser. Dat vraagt van ons dat we meer aandacht hebben voor de verschillende en nieuwe manieren waarop diverse doelgroepen uiting en betekenis geven aan kunst en cultuur.

Uitdagingen voor Kunst en Cultuur in Laren

In gesprekken met vertegenwoordigers uit het culturele veld en via een mini-enquête is gevraagd naar de uitdagingen voor de aanbieders kunst en cultuur in Laren. Drie uitdagingen voeren de boventoon.

Vrijwilligers boeien en binden

In lijn met de landelijke trend hebben de culturele instellingen, organisaties en verenigingen in Laren grote moeite met het op peil houden van het vrijwilligersbestand. Het boeien en binden van vrijwilligers is niet alleen een issue bij het vinden van bestuursleden maar ook van actieve vrijwilligers zoals gastheren en gastvrouwen en begeleiders van activiteiten. De culturele partners geven aan behoefte te hebben aan afstemming in het organiseren van activiteiten en aan meer gezamenlijk optrekken, ook bij het werven van vrijwilligers en het vrijwilligersbeleid. Daarbij helpt het om de informatievoorziening en promotie van het aanbod kunst, cultuur en cultureel erfgoed te bundelen.

Beheer kunstcollectie

De stichting beheer kunstcollecties Blaricum en Laren heeft opdracht gekregen voor het beheer van de collecties. Vanuit het idee dat de collectie eigenlijk van alle Laarders is, leeft de wens om de collectie niet alleen op orde te brengen en te behouden maar ook zichtbaar te maken en naar buiten te brengen. Geschikte oefenruimte is tot slot vooral een uitdaging voor grote (muziek) amateur gezelschappen.

Informatievoorziening over de kunstwerken in de openbare ruimte

Het inwonerspanel van Laren geeft het kunst- en cultuur aanbod in Laren een dikke 8 en is alom zeer tevreden over de mogelijkheden om kunst en cultuur in Laren te doen en beleven. Het meest ontevreden is het inwonerspanel nog over de informatievoorziening over de kunstwerken in de openbare ruimte. Enige jaren geleden is een digitale route gerealiseerd langs de kunstwerken en zijn er plaquettes geplaatst mer daarbij vermeld de nodige informatie over een kunstwerk. De opgave is de bekendheid en beleving daarvan te vergroten door de inzet van andere (sociale) media en daarmee het verhaal van kunstenaarsdorp Laren breder uit te dragen.

2.3 Beleidskaders

Landelijke uitgangspunten Nieuw Cultuurstelsel 2021 – 2024

“Cultuur verrijkt. Het verdiept ons gevoelsleven, het maakt onze samenleving hechter en stimuleert bedrijvigheid. En het heeft natuurlijk waarde in zichzelf. Het maakt nieuwsgierig, prikkelt verbeelding, laat je nieuwe werelden ontdekken.” Vanuit deze visie heeft het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) eigentijdse lijnen uitgezet in het nieuwe cultuurbeleid. Doel is om een groot bereik van kunst en cultuur te bevorderen, bij makers en publiek, die meer recht doet aan de samenhang en diversiteit van het bestel en de samenleving, Uitgangspunten daarbij zijn:

- verbreding en vernieuwing
- cultuur voor iedereen
- een sterke culturele sector
- cultuur is grenzeloos

Regio Gooi- en Vechtstreek, programma Cultuur, Erfgoed, Recreatie en toerisme (CERT)

De gemeente Laren was een van de initiatiefnemers van bovenlokale samenwerking in de regio Gooi en Vechtstreek ter versterking van de regionale identiteit en de ontwikkeling van cultuur in de regio. Daar is het programma Cultuur, Erfgoed, Recreatie en Toerisme (CERT) uit voortgekomen. Doel daarvan is het bevorderen van de samenwerking tussen cultuur-, erfgoed-, recreatie- en toerisme-organisaties. Onderdelen daarvan zijn de regioconservator die is aangesteld als ‘verhalenverteller’, een tweejaarlijks erfgoedfestival en van cultuureducatie vanuit de regio met het programma Cultuureducatie met kwaliteit. En het versterken van de gezamenlijke identiteit en daardoor de positionering van de regio als aantrekkelijke plek voor wonen, recreatie en toerisme. Laren is als een van de kunstdorpen benoemd een kwaliteitsplek in de regio Gooi en Vechtstreek. Het is nog niet duidelijk hoe CERT in 2022 en verder vervolgd zal worden, dat zal mede van de regionale agenda voor de nieuwe raadsperiode afhangen.

Samenwerking MRA (Metropool Regio Amsterdam): De MRA is een samenwerkingsverband van 32 gemeenten, 2 provincies en de vervoerregio Amsterdam. Aan de samenwerking ligt een convenant ten grondslag. Gooi- en Vechtstreek is een van de zeven deelregio’s in de MRA. In 2020 is het volgende plan geschreven: Plan van aanpak gebiedsgerichte aanpak toerisme Cultuur. Het uitgangspunt van dit plan is om de regio Gooi- en Vechtstreek uit te dragen als aantrekkelijk gebied om te bezoeken, te recreëren en te verblijven. Dit levert op meerdere vlakken winst op: economisch, cultureel en maatschappelijk.

Programma Maatschappelijke Ontwikkeling Laren

In Laren is het thema kunst en cultuur onderdeel van het programma Maatschappelijke Ontwikkeling (MO). Doelstellingen van het programma MO zijn het bevorderen van een samenleving waarin bewoners naar eigen vermogen kunnen meedoen en het bevorderen van onderlinge samenhang in de buurt en van leefbaarheid en sociale cohesie. In de context van het programma MO verschuift de visie van kunst en cultuur als doel op zich naar die van belangrijke middelen om maatschappelijke opgaven op te pakken. Door kunst en cultuur te verbinden met opgaven rondom verbinding, eenzaamheid, vergrijzing, ontmoeting tussen verschillende groepen, het realiseren van een positieve jongerencultuur.

Omgevingswet

In 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet verplicht alle gemeenten om een Omgevingsvisie te maken. Daarin stelt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke

leefomgeving voor de lange termijn. Gemeenten zijn verplicht om bij het ontwikkelen van de Omgevingsvisie de omgeving (inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties) te betrekken.

Cultureel erfgoed is per definitie onderdeel van de Omgevingsvisie. Het domein van erfgoed en ruimte is breder is dan alleen monumenten, architectuur of archeologie. Het gaat over het grote verhaal van ons verleden. Hoe ruimtelijke structuren zich hebben ontwikkeld en hoe economische groei het landschap en de bebouwde omgeving hebben bepaald. Deze structuren, die bepalend zijn voor de identiteit van onze leefomgeving en als inspiratie dienen bij toekomstige ruimtelijke opgaven, borgt de gemeente in Omgevingsvisie. De visie op Laren kunstenaarsdorp is daarmee een essentiële input voor de Omgevingsvisie voor Laren.

3. Visie kunst en cultuur Laren

Sterke identiteit die beïnvloed is door kunst en cultuur

Laren is een erfgooidorp met een identiteit die sterk is beïnvloed door kunst en cultuur. Kunst en cultuur liggen besloten in het Larens verleden vanaf het moment dat schilders, maatschappelijke vernieuwers en vrijdenkers er een kunstenaarsdorp van maakten. Kunst en cultuur inspireert het doen en laten van gemeente en gemeenschap, jong en oud, professionele instelling en amateur gezelschap, vereniging en particulier initiatief.

Gebruik kunst en cultuur om te ontplooien en te verbinden

Kunst en cultuur versterken de sociale samenhang door de onderlinge ontmoetingen, door het samen bezoeken, bespreken en beoefenen van kunstuitingen. Ze verrijken de beleving van de (openbare) ruimte, omgeving en landschap en van de kwaliteit van leven. Kunst en cultuur dragen bij aan zelfvertrouwen, ontplooiing, het ontdekken en uitbouwen van talenten en het uitdrukken van meningen en waarden. Ze vertegenwoordigen ook een economische waarde door de bijdrage aan toerisme en recreatie, cultureel ondernemerschap en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Geef ruimte en straal trots uit!

Het is essentieel om al het moois te koesteren dat kunst en cultuur in Laren typeert en het kunstenaarsdorp zo eigen en krachtig maakt. Zodat alle inwoners, jong en oud, ervan genieten en eraan mee kunnen doen, ieder op eigen wijze. Het merendeel van de kunst en cultuur in Laren komt tot stand door eigen initiatieven. Die eigen initiatieven willen we vooral niet in de weg zitten. Echter, waar nodig kunnen we wel versterken of zodat we kunst en cultuur in Laren eigentijds en toekomstbestendig houden. Altijd in samenspraak met de inwoners, culturele instellingen, verenigingen, organisaties en ondernemers. Waarbij de gemeente de eigen kracht en het zelf organiserend vermogen van het culturele veld en gemeenschap faciliteert en ondersteunt met goede informatie, verbindingen en communicatie.

‘Kunst is zuurstof voor de samenleving, koester het in moeilijke tijden.’

Inwonerspanel Laren, 2020

Vanuit deze visie op kunst en cultuur zet de nota drie programmalijnen uit ter versterking en verdere inbedding van kunst en cultuur in de samenleving en omgeving. De programmalijnen werken toe naar het realiseren van de volgende ambities:

- **Beleving intensiveren:** alle inwoners, kinderen, jongeren, volwassenen en senioren, moeten toegang hebben tot en kunnen genieten van de kunst en cultuur, binnen en buiten, ervan leren en het kunnen aanwenden voor ontplooiing en ontwikkeling van hun talenten en identiteit. De beleving van kunst en cultuur is een belangrijk uitgangspunt in de Omgevingsvisie.
- **Participatie bevorderen:** alle inwoners kunnen actief mee doen en deelnemen aan kunst en cultuur, voelen zich erbij betrokken en ervaren de creatieve ruimte. Ze voelen zich ondersteund om er zelf, alleen en met anderen, vorm en inhoud aan te geven en waar mogelijk te vernieuwen.
- **Verbinding faciliteren:** kunst en cultuur verbindt mensen, organisaties, verenigingen, domeinen en beleidsthema's, het verbindt buitenruimte met gebouwen en het dorp met de omgeving. Vanuit een regierol brengt de gemeente de randvoorwaarden verder op orde voor het leggen en verstevigen van deze verbindingen. Zo faciliteren we de culturele infrastructuur in Laren. Met behoud van wat typisch Laren is en vernieuwing daar waar nodig. Daarbij is goede informatie en communicatie van groot belang.

4. Ambities in uitvoering

De nota voorziet in drie programmalijnen om kunst en cultuur nog intenser te verweven en steviger te positioneren in de Larense samenleving en omgeving.

De ambities zijn: beleving intensiveren, participatie bevorderen en verbinding faciliteren.

Binnen elke programmalijn zijn acties benoemd die de komende jaren uitvoering kunnen geven aan het beleid. Daarbij gaat het met name om nieuwe acties. Lopende overeenkomsten en bestaande (prestatie)afspraken en subsidies (met bijvoorbeeld Singer Laren) worden gecontinueerd maar zijn niet opgenomen in dit overzicht.

4.1 Beleving intensiveren

Alle inwoners moeten toegang hebben tot en kunnen genieten van de kunst en cultuur, binnen en buiten, ervan leren en het kunnen aanwenden voor ontplooiing en ontwikkeling van hun talenten en identiteit. De beleving van kunst en cultuur is een belangrijk uitgangspunt in de Omgevingsvisie.

DOEL 1A	De informatievoorziening verbeteren over de kunst(werken) in de openbare ruimte en zo beeldende kunst in de openbare ruimte toegankelijker en zichtbaarder maken voor publiek, inwoners en bezoekers als cultuuruitingen die een directe relatie uitstralen met 'kunstenaarsdorp Laren'
ACTIE 1	Kunst en de historische identiteit meer zichtbaar maken in de openbare ruimte door goede verwijzing, bebording en informatievoorziening. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij het versterken van de centrumbeleving van Laren via het revitaliseringsplan voor het centrum.
ACTIE 2	Herbezien van huidige afspraken met Kunstwacht over informatievoorziening kunstwerken in de openbare ruimte, waaronder het gebruiksvriendelijker en aantrekkelijker maken van de website.
ACTIE 3	(Door)ontwikkelen van beleidsregel voor aanvaarding, aanschaf en plaatsing van kunstwerken (en monumenten) in openbare ruimte.

DOEL 1B	Kinderen en jongeren via cultuureducatief onderwijs verbinden en betrekken bij lokale initiatieven rondom kunst, cultuur en het culturele erfgoed in Laren.
ACTIE 4	Stimuleren en versterken van onderwijs over kunst en cultuur voor onze kinderen door samenwerken met scholen aan het programma Cultuureducatie met Kwaliteit dat wordt uitgevoerd in samenwerking met Singer Laren en het daarnaast aanvullend doorontwikkelen van het lokaal programma 'KKids' met lokale kunstenaars. Ondersteuning van andere initiatieven, zoals 'Meer muziek in de klas' Sjors creatief: Laren doet mee met Sjors sportief/creatief. Kinderen maken op een laagdrempelige manier kennis met cultuur zonder meteen lid te worden van een club of vereniging. Het Sjorsboekje wordt jaarlijks uitgedeeld aan de scholen zodat kinderen zich in kunnen schrijven bij een vereniging of instelling voor enkele gratis introductielessen.

4.2 Participatie bevorderen

Alle inwoners kunnen actief mee doen en deelnemen aan kunst en cultuur, voelen zich erbij betrokken en ervaren de ruimte. Ze voelen zich ondersteund om er zelf, alleen en met anderen, vorm en inhoud aan te geven.

DOEL 2A	Bevorderen dat alle inwoners van Laren mee kunnen doen aan kunst en cultuur op een manier die hen past en eigen is. De cultuurparticipatie voor alle doelgroepen mogelijk maken met specifiek aandacht voor kwetsbare groepen en jongeren.
ACTIE 5	Cultuurparticipatie in prestatieafspraken welzijnsorganisaties opnemen. Vergroten van de bekendheid van het Jeugdfonds Sport en Cultuur bij de doelgroep. Via vrijwilligersbeleid, de Vrijwilligerscentrale en Versa Welzijn faciliteren van kennisbevordering bij verenigingen en partners kunst en cultuur over het boeien en binden van (cultuur)vrijwilligers, verjonging van het vrijwilligersbestand en nieuwe manieren van waarderen van vrijwillige inzet.

DOEL 2B	Verjonging van het kunst en cultuur aanbod voor jongeren in Laren (12 – 21 jaar) en het vergroten van deelname eraan ten behoeve van een positieve jongerencultuur, empowerment van jongeren en het ondersteunen van kwetsbare jongeren.
ACTIE 6	Het stimuleren van samenwerking, afstemming en waar mogelijk kruisbestuiving en vernieuwing van een cultureel activiteitenaanbod voor jongeren, Met betrokkenheid van partners als Versa Welzijn, de bibliotheek en scholen én de jongeren zelf. Vanuit het idee van ‘culturele trapveldjes’ waar jongeren hun culturele talenten kunnen ontwikkelen en tot uiting kunnen laten komen De op te richten jeugdraad wordt gevraagd jaarlijks met jongeren uit het dorp een voorstel te maken waarin dit bereikt wordt. De gemeente stelt daarvoor budget beschikbaar.

4.3 Verbinding faciliteren

Kunst en cultuur verbindt mensen, organisaties, verenigingen, domeinen en beleidsthema's, het verbindt buitenruimte met gebouwen en het dorp met de omgeving. Vanuit een regierol faciliteert de gemeente in het leggen en verstevigen van verbindingen en versterkt ze zo de culturele infrastructuur in Laren. Met behoud van wat typisch Laren is en vernieuwing daar waar nodig. Daarbij is goede informatie en communicatie van groot belang.

DOEL 3A	Invulling geven aan de rol van de gemeente als faciliterende partner en verbinder.
ACTIE 7	Signalering en netwerk bieden voor subsidieaanvragen en bij het zoeken naar fondsen en manieren van gecombineerde financiering (crowdfunding, publiek-private constructies etc).

ACTIE 8	Relatiebeheer versterken door portefeuillehouder kunst en cultuur aan te laten sluiten bij vast overleg culturele spelers, waarbij meer aandacht wordt gegeven aan afstemming van activiteiten en optredens tussen de verschillende aanbieders.

DOEL 3B	Subsidieregels kunst en cultuur aanpassen en breder communiceren.
ACTIE 9	Beleidsregels voor subsidies kunst en cultuur waar nodig aanpassen aan doelstellingen van deze programmalijnen (samenwerking, vernieuwend aanbod). Heldere en brede communicatie over bestaande subsidieregelingen, inclusief de subsidieregeling voor inwonersinitiatieven en het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

DOEL 3C	Versterken van de (regionale) (toeristische) informatievoorziening over kunst en cultuur in Laren en het waarborgen van goede bestuurlijke en ambtelijke samenwerking en verbinding tussen het cultureel aanbod en Laren en de regio (musea, instellingen, verenigingen en organisaties).
ACTIE 10	Continueren ambtelijke en bestuurlijke deelname aan het regionaal samenwerkingsprogramma Cultuur, Educatie, Recreatie en Toerisme (CERT) of andere toekomstige samenwerkingsafspraken. . Behoud van de regioconservator voor ondersteuning en versterking van deze samenwerking en regionale programmering.

DOEL 3D	Organiseren van een jaarlijks Weekend van Laren met uitreiking van de Jan Hamdorffprijs
ACTIE 11	Samen met alle culturele partners, creatieve makers, talenten, culturele initiatienemers, stichtingen, verenigingen, professionele cultuurinstellingen en Bijzonder Laren organiseren van een jaarlijks weekend 'Leve Laren'. Een programma van vrijdagavond tot zondagmiddag, met ruimte voor optredens, exposities, vrijwilligersmarkt, monumentenbezoek etc. met een aftrap in september 2022 dat de volgende doelen combineert en realiseert: • Vieren van de culturele identiteit van Laren • Alle inwoners van Laren, jong en oud laten genieten van wat Laren biedt aan kunst, cultuur en cultureel erfgoed, sportactiviteiten, verenigingsleven binnen en buiten, op en in beeldbepalende en karakteristieke locaties en gebouwen, in afstemming met Monumentendag InMarkt • Het vergroten van de bekendheid van het aanbod en de aanbieders kunst en cultuur • Ontsluiten van en tentoonstellen kunstcollectie en kunstwerken in de openbare ruimte • Een match maken tussen vraag naar (jongere) vrijwilligers en aanbod van maatschappelijke, vrijwilliger inzet

- Jongeren te interesseren voor het aanbod kunst en cultuur in Laren en hen stimuleren dit aanbod te vernieuwen
- In de geest van Jan Hamdorff culturele ontmoetingen organiseren en verbindingen tot stand brengen tussen kunstenaars, kunstschilders, organisaties, verenigingen, inwoners en bezoekers, tussen kunst en cultuur beleven en, in alle mogelijke uitingen, doen.
- Het organiseren van een evenement dat bewoners aanspreekt én bezoekers van buiten trekt in samenwerking met Bijzonder Laren en sponsors.

Kosten: € 15.000,- met aanvullende sponsoring. Deze is voor 2022 in de Kadernota (en ontwerpbegroting) voorzien.

Tijdens het Weekend van Laren gaan we de Jan Hamdorffprijs uitreiken, voor mensen die zich op uitzonderlijke en vernieuwende wijze inzetten voor kunst en cultuur. De Jan Hamdorffprijs zal een toonaangevende prijs worden die jaarlijks wordt het uitgereikt. De uitreiking vindt afwisselend plaats aan een jong talent (2022, 2025, ...), een vernieuwer (2023, 2026, ...) en een betrokken vrijwilliger of organisator (2024, 2027, ...). Onderdeel van de prijs is een geldbedrag van €1.000. Het prijzengeld voor de vrijwilliger(s) zal besteed worden aan een doel dat de Larense gemeenschap ten goede komt.